

Vergaderjaar 2008–2009

30 180

Conferentie van Voorzitters van de parlementen van de Europese Unie

Nr. 11

VERSLAG VAN EEN CONFERENTIE

Vastgesteld op 4 september 2009

De Voorzitter van de Tweede Kamer, mevrouw Gerdi Verbeet, heeft van 21 tot en met 22 augustus 2009 deelgenomen aan de derde bijeenkomst van vrouwelijke voorzitters van de (lagerhuizen van de) parlementen van de Europese Unie. Zij werd begeleid door Suzanne Bont, commissieadviseur Europese Zaken van de Tweede Kamer. De bijeenkomst was belegd door mevrouw Ene Ergma, voorzitter van het Estse parlement (de Riigikogu). De betrokken voorzitters waren voorts mevrouw Barbara Prammer, voorzitter van de Oostenrijkse Nationalrat, mevrouw Katalin Szili van het Hongaarse parlement en mevrouw Tsetska Tsacheva van de nationale assemblee van Roemenie. Aan deze conferentie gingen twee conferenties vooraf: in Salzburg in 2007 en in Amsterdam in 2008. Het programma van de bijeenkomst is bij dit verslag gevoegd.

Hoofdonderwerp op de conferentie zelf was de economische crisis en de rol van vrouwen. Daarnaast hebben en marge van de conferentie gesprekken plaatsgevonden met president Toomas Hendrik Ilves, Minister Laine Janes van Cultuur en Nederlandse ambassadeur dhr. van der Zwan. Het tijdstip van de conferentie liep bovendien samen met twee belangrijke data in Estland: de viering van de herwonnen onafhankelijkheid (in 1991) en de officiële 20-jarige herdenking van de zgn. Balti Kette: de slinger van onbekenden die elkaar over een traject van ca. 1000 km lang door alle drie de Baltische staten de hand reikten.

Gesprek met Minister van Cultuur Laine Janes

Op verzoek van de Oostenrijkse delegatie vond een gesprek plaats met de enige vrouw in het Estse Kabinet: mevrouw Laine Janes. Zij is sinds 2007 minister van Cultuur en heeft met ingang van afgelopen voorjaar tevens het in Estland beladen onderwerp van Integratie in haar portefeuille gekregen. Zij gaf aan in het komend najaar voor het eerst de bijeenkomst van EU ministers voor Integratie bij te zullen wonen. In EU verband wenst zij zich in te zetten voor een erkenning van het feit dat verschillende problemen met integratie in lidstaten verschillende oplossingen kunnen vergen. De Russische gemeenschap in Estland (ca. 400 000 inwoners) kent specifieke problemen. Omdat ze geen immigrantenstatus hebben betekent

dat bv. dat ze niet in aanmerking komen voor bepaalde EU fondsen en projecten.

Ten aanzien van het Estse cultuurbeleid wees Minister Janes op het bestaan van een speciale wet die regelt dat inkomsten uit de accijnzen op tabak, alcohol en casino's direct doervloeien naar een cultuurfonds. Kunstenaars en artiesten beslissen zelf mee welke cultuurprojecten uit het fonds gefinancierd worden. Een belangrijk project voor de komende tijd wordt de 20 jarige herdenking van de herwonnen onafhankelijkheid van Estland (in 2011).

Tenslotte had een gedachtewisseling plaats over de bijdrage die cultuur juist aan integratie kan leveren, het belang om culturele integratie niet als eenrichtingsproces te beschouwen en het belang van een actieve betrokkenheid van vrouwen, o.a. door vertegenwoordiging in de lokale politiek.

Gesprek met President Toomas Hendrik Ilves

In een kort onderhoud met President Ilves van Estland is met name stilgestaan bij het officiële thema van de conferentie: de gevolgen van de economische crisis. Geconstateerd werd dat juist in tijden van crisis de rol van het parlement versterkt dient te worden. In veel landen is echter eerder sprake van een groeiend cynisme en een afnemend vertrouwen in de politiek. Het is dus van groot belang te investeren in de contacten tussen burgers en politici en in transparantie over besluitvorming. Toekomstige EU ontwikkelingen kunnen daarin een belangrijke rol spelen. Te denken valt bv. aan de grotere rol van het Europees Parlement en de oranje-gele kaart van nationale parlementen indien het Verdrag van Lissabon in werking treedt. Met de recente uitspraak van het Bundesverfassungsgericht in Duitsland is in dit kader een interessante interpretatie gegeven van de rol van nationale parlementen in de EU.

De President benadrukte voorts het belang van ICT om de communicatie met de burgers te versterken. In Estland is internetgebruik 1 van de grondrechten van burgers en besluiten van het parlement en de Ministerraad zijn via moderne communicatiemiddelen voor iedereen openbaar en gemakkelijk op te zoeken.

Conferentie vrouwelijke voorzitters (van lagerhuizen van) EU parlementen

De conferentie startte met een schets door de aanwezige voorzitters van de specifieke impact en benaderingen van de economische crisis in eigen land. Daaruit bleken zowel de problemen als oplossingsrichtingen te verschillen.

Zo is bv. de werkloosheid onder mannen en vrouwen in Estland enorm gestegen, terwijl in Nederland de werkloosheid van vrouwen juist relatief is gedaald. Dit heeft o.a. te maken met het feit dat sectoren waar vrouwen werkzaam zijn (onderwijs, gezondheidszorg) minder zwaar getroffen worden door de crisis dan de meer traditionele «mannensectoren» als de industrie en de bouw. En ten aanzien van de aanpak van de crisis wordt in sommige landen gekozen voor extra bezuinigingen terwijl in andere landen juist de stimulering van de economie centraal staat. Voorzitter Verbeet wees op de dubbele impact van de crisis in ontwikkelingslanden. Vrouwen in deze landen worden niet alleen extra getroffen op sociaal economisch gebied; ook de lange termijn effecten zijn groot als gevolg van de teruggang van internationale hulpstromen omdat de ODA (officiële hulp) gelden gekoppeld zijn aan het BNP in de donorlanden.

De voorzitters stonden voorts stil bij de gemeenschappelijke aandachtspunten. Zo neemt in veel landen de toename van huiselijk geweld onder vrouwen toe en kunnen zij als gevolg van de crisis moeilijker hun partner verlaten. Ook heeft de crisis overal duidelijk gemaakt dat er nog immer

sprake is van een ontoereikend aantal goed opgeleide vrouwen. Dat geldt niet alleen voor het basis- tot en met beroepsonderwijs. Voorzitter Verbeet wees in dit opzicht op de enorme toeloop naar universitaire opleidingen het komend collegejaar en de kansen die dit biedt. Ook zouden vrouwen zich in (management) cursussen meer specifiek kunnen richten op hun eigen loopbaanperspectieven naast het verdiepen van hun kennis en vaardigheden. Een interessante vraag die tenslotte werd opgeroepen is of meer vrouwen in bv. de financiële markten en bankwereld tot een andere (benadering van deze) crisis zou hebben geleid. Mevrouw Barbara Prammer wees in dit verband op de zeer beperkte rol van vrouwen in grotere internationale financiële organisaties als IMF, de Europese Centrale Bank en de G20 bijeenkomsten.

Voorts werden concrete ervaringen uitgewisseld van maatregelen die een bijdrage kunnen leveren aan een versterkte rol voor vrouwen. Zo deelde mevrouw Barbara Prammer mee dat in de Oostenrijkse grondwet een zgn. gender budgeting bepaling is opgenomen. Hiermee zal specifiek toegezien worden op de loopbaanperspectieven voor vrouwen, een gelijk salaris voor mannen en vrouwen in dezelfde functies en een evenredige belasting met en uitbetaling van overuren. Voorzitter Verbeet benadrukte dat ondanks de verbeteringen in Nederland nog meer aandacht nodig is voor een algehele brede diversiteit in organisaties. Dit zou tot uiting kunnen komen in bv. criteria voor de toekenning van (EU) projecten. Wat betreft de specifieke rol van vrouwen wees zij voorts op het Handvest Talent naar de Top dat onlangs is mede ondertekend door de Eerste en Tweede Kamer van het Nederlandse parlement. De kracht hiervan zit met name in de concrete maatregelen die organisaties vrijwillig doch met commitment nemen. Dit Handvest is voorafgaand aan de conferentie aan de andere voorzitters toegezonden. Zij hebben hiervan met veel belangstelling kennis genomen en op verzoek is toegezegd hen van de follow up op de hoogte te houden. Tenslotte gaf voorzitter Verbeet aan te hechten aan voortzetting van de positieve trend naar een meer evenwichtige samenstelling van de Europese Commissie. Afgesproken werd dat de voorzitters op korte termijn in dit verband een gezamenlijke oproep zullen doen.

Tijdens de conferentie is op verzoek van de Oostenrijkse delegatie een verklaring aan de voorzitter van het parlement van Iran ondertekend, waarin is opgeroepen tot respect voor de mensenrechten. Dit in verband met de ontwikkelingen rondom de laatste verkiezingen in Iran waarbij slachtoffers vielen onder de vreedzame demonstranten, waaronder veel vrouwen. Deze verklaring is opgenomen in de bijlage.¹

Commissieadviseur Europese Zaken,
S. J. Bont

---

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

PROGRAMME

Meeting of the EU Female Speakers of Parliament Tallinn 21–22 August 2009

Arrival at Tallinn Lennart Meri Airport

VIP lounge, transfer and check-in at:

Accommodation:

Hotel Telegraaf
Vene 9, Tallinn 10123
Tel: +3726000600
Fax: +3726000601
<http://www.telegraafhotel.com/>

Friday, 21 August

- 10:30 Meeting with the Minister of Cultural Affairs **Mrs Laine Jänes**, Suur Karja 23, Tallinn <http://www.kul.ee/index.php?lang=e>
- 12:30 Lunch at the restaurant *Dominic Vene 10, Tallinn* www.restoran.ee
- 14:30 Excursion in the Old Town .Visit to the Town Hall <http://veeb.tallinn.ee/raekoda/uus/index.php?id=3>.
Museum of Occupations (*Toompea 8, Tallinn*) <http://www.okupatsioon.ee/english/index.htm>) tbc
- 15:30 **Free time**
- 16:45 Departure for the Kadriorg Castle.
- 17.00 Courtesy call on the President of Republic Estonia **Mr Toomas Hendrik Ilves** (Speakers only)
A. Weizenbergi 39, Tallinn <http://www.president.ee/en/>
- 17.30 Departure to dinner
- 18: 00 Dinner hosted by **Mrs Ene Ergma**, President of the Riigikogu at Villa Mary
Rohuneeme tee 103, Viimsi <http://villamary.cma.ee/>
- 20:00 **Concert OperaJazz (Pirita Convent)**
Classical opera hits from the whole world and their jazz arrangements
Further information: <http://www.birgitta.ee>.

Saturday, 22 August

- 08:45 Transfer from hotel to the Riigikogu
- 09:00 Ceremony dedicated to the 20th Anniversary of the Baltic Chain, Toompea castle
- 09.45 Discussion: «**The role of women in times of economic crises**»
Venue: Parliament

12.00 Guided tour of the Parliament building

12:30 Luncheon at the Kalevipoeg Hall

14:00 Transfer to the airport